TÒA ÁN NHÂN DÂN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH	CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM Độc lập – Tự do – Hạnh phúc
Số: 208/2021/QĐPT-DS	*Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 08 tháng 3 năm 2021*

QUYẾT ĐỊNH
PHÚC THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ
V/v "Yêu cầu tuyên bố một người là đã chết"

TÒA ÁN NHÂN DÂN THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp: Bà Đặng Huyền Phương

Các Thẩm phán: 1. Ông Nguyễn Chí Sang
2. Bà Đỗ Thị Hòa

Thư ký phiên họp*:* Bà Võ Thị Hoàng Yến - Thư ký Tòa án nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh tham gia phiên họp*:* Bà Hoàng Anh Nga - Kiểm sát viên.

Ngày 08 tháng 3 năm 2021, tại trụ sở Tòa án nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh mở phiên họp phúc thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số: 41/2021/TLST-DS ngày 21/01/2021 về việc "Yêu cầu tuyên bố một người là đã chết".

Do Quyết định sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 489/2020/QĐST-DS ngày 11/12/2020 của Tòa án nhân dân Quận 8 - Thành phố Hồ Chí Minh bị Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh kháng nghị.

Theo Quyết định mở phiên họp phúc thẩm giải quyết việc dân số 565/2021/QĐST-DS ngày 22 tháng 02 năm 2021, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

- *Người yêu cầu giải quyết việc dân sự*: Ông Lưu Hoàng L, sinh năm 1976

Địa chỉ: 415 Đường A, Phường M', Quận B, Thành phố Hồ Chí Minh.

Người đại diện hợp pháp của người yêu cầu giải quyết việc dân sự: Ông Nguyễn Ngọc D, sinh năm 1961

Địa chỉ: Số 260/7 đường Ba Đình, Phường M', Quận B, Thành phố Hồ Chí Minh.

- *Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan*:

1. Bà Lưu Ngọc C, sinh năm 1966
2. Bà Lưu Lệ S, sinh năm 1968
3. Ông Lưu Hòa H, sinh năm 1978

Cùng địa chỉ: Số 190 đường Đường E, Phường 12, Quận B, Thành phố Hồ Chí Minh.

4. Bà Lưu Lệ T, sinh năm 1972
5. Bà Lưu Lệ F, sinh năm 1972

Cùng địa chỉ: Số 409 đường Đường A, Phường M', Quận B, Thành phố Hồ Chí Minh.

6. Bà Lưu Ngọc L, sinh năm 1974

Địa chỉ: 02F Đường H, Khu phố B', phường BTD, Quận K, Thành phố Hồ Chí Minh.

7. Ông Lưu Hoàng G, sinh năm 1976

Địa chỉ: Số 415 đường Đường A, Phường M', Quận B, Thành phố Hồ Chí Minh.

- *Viện kiểm sát kháng nghị:* Quyết định kháng nghị số 627/QĐ/KNPT-DS ngày 22 tháng 12 năm 2020 của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh.

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

Theo đơn yêu cầu giải quyết việc dân sự tuyên bố một người là đã chết ngày 25/02/2020 của ông Lưu Hòa L và người đại diện theo ủy quyền của ông L có ông Nguyễn Ngọc D trình bày:

Cha ông là Lưu Văn B' sinh năm 1941 có cha là ông Lưu Văn K' (chết năm 1968), mẹ là bà Nguyễn Thị V (chết năm 1989). Vợ của ông B' là bà Lê Thị Đ (chết năm 1999). Trong thời gian chung sống ông B' và bà Đ có 08 người con chung là bà Lưu Ngọc C sinh năm 1966, bà Lưu Lệ S sinh năm 1968, bà Lưu Lệ T sinh năm 1972, bà Lưu Lệ F sinh năm 1972, bà Lưu Ngọc L sinh năm 1974, ông Lưu Hòa L sinh năm 1976, ông Lưu Hòa G sinh năm 1976 và ông Lưu Hòa H sinh năm 1978.

Từ năm 1995, ông B' đã có biểu hiện không bình thường, hay bỏ nhà đi đâu không rõ nhưng có trở về nhà. Đến năm 1997, thì ông bỏ nhà đi biệt tích đến nay không tin tức, gia đình không biết ở đâu. Gia đình ông đã đi tìm, hỏi thăm tất cả bạn bè, người thân nhưng vẫn không có thông tin về ông B'.

Ngày 30/7/2004, Công an Phường M' Quận B đã xóa tên ông B' ra khỏi hộ khẩu. Nay, ông yêu cầu tuyên bố chết đối với ông Lưu Văn B', sinh năm 1941, địa chỉ nơi cư trú cuối cùng số 415 đường Đường A, Phường M', Quận B, Thành phố Hồ Chí Minh để bổ túc hồ sơ kê khai si sản thừa kế căn nhà số 415 đường Đường A, Phường M', Quận B, Thành phố Hồ Chí Minh.

Những người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan gồm ông Lưu Hòa G, bà Lưu Ngọc C, bà Lưu Lệ S, bà Lưu Lệ T, bà Lưu Lệ F, bà Lưu Ngọc L và ông Lưu Hòa H thống nhất trình bày: Ông bà đồng ý với yêu cầu của ông Lưu Hòa L về việc yêu cầu tuyên bố chết đối với ông Lưu Văn B', sinh năm 1941, địa chỉ nơi cư trú cuối cùng số 415 đường Đường A, Phường M', Quận B, Thành phố Hồ Chí Minh để bổ túc hồ sơ kê khai si sản thừa kế căn nhà số 415 đường Đường A, Phường M', Quận B, Thành phố Hồ Chí Minh

Tại Quyết định sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 489/2020/QĐST-DS ngày 11/12/2020 của Tòa án nhân dân Quận 8 - Thành phố Hồ Chí Minh, quyết định:

Chấp nhận yêu cầu giải quyết việc dân sự của ông Lưu Hòa L: Tuyên bố ông Lưu Văn B', sinh năm 1941; Nơi cư trú cuối cùng: 415 Đường A, Phường M', Quận B, Thành phố Hồ Chí Minh là đã chết từ ngày 31/7/2004.

Ngoài ra Quyết định còn tuyên về án phí và nghĩa vụ thi hành án.

Ngày 22/12/2020, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh kháng nghị Quyết định sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 489/2020/QĐST-DS ngày 11/12/2020 của Tòa án nhân dân Quận 8 theo Quyết định kháng nghị số 627/QĐ/KNPT-DS.

Tại phiên họp phúc thẩm,

Người yêu cầu giải quyết việc dân sự ông Lưu Hòa L, người đại diện theo ủy quyền của ông L là ông Nguyễn Ngọc D; những người có quyền lợi nghĩa vụ liên quan ông Lưu Hòa G, bà Lưu Ngọc C, bà Lưu Lệ S, bà Lưu Lệ T, bà Lưu Lệ F, bà Lưu Ngọc L và ông Lưu Hòa H có đơn đề ngày 06/3/2021 xin vắng mặt tại phiên họp phúc thẩm.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh trình bày về nội dung kháng nghị và căn cứ của việc kháng nghị:

- Người yêu cầu là ông Lưu Hòa L ủy quyền cho ông Nguyễn Ngọc D nhưng tại phần những người tham gia tố tụng không thể hiện người đại diện theo ủy quyền.

- Quyết định sơ thẩm xác định ông Lưu Văn B' đã chết ngày 31/7/2004 là không đúng với quy định tại điểm d khoản 1 Điều 71 và khoản 1 Điều 68 Bộ luật dân sự năm 2015 vì thời hạn 05 năm được tính từ ngày biết được tin tức cuối cùng về người đó. Trường hợp này, ông B' bỏ đi luôn là năm 2004, nếu Tòa án cấp sơ thẩm căn cứ nội dung ông B' bị xóa tên trong hộ khẩu của Công an Phường M', Quận B là ngày 30/7/2004 thì thời hạn 05 năm để xác định ngày đã chết phải là ngày 31/7/2009.

- Tòa án nhân dân Quận 8 thụ lý việc dân sự ngày 04/5/2020, đến ngày 19/6/2020 mới ban hành Quyết định Thông báo tìm kiếm người bị yêu cầu tuyên bố là đã chết là vi phạm khoản 1 Điều 392 của Bộ luật tố tụng dân sự năm 2015.

Ngoài ra, đề nghị Hội đồng phúc thẩm bổ sung Quyết định sơ thẩm giải quyết việc dân sự về hậu quả pháp lý của việc tuyên bố một người là đã chết theo Điều 72 của Bộ luật dân sự 2015.

Căn cứ Điều 361, điểm b khoản 3 Điều 375 của Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015, đề nghị Hội đồng phúc thẩm sửa một phần Quyết định sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 489/2020/QĐST-DS ngày 11/12/2020 của Tòa án nhân dân Quận 8 - Thành phố Hồ Chí Minh.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến của đại diện Viện kiểm sát tại phiên họp, Hội đồng phúc thẩm nhận định:

[1] Về thủ tục tố tụng:

[1.1] Về thời hạn kháng nghị: Ngày 22 tháng 12 năm 2020, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh có Quyết định kháng nghị số

627/QĐ/KNPT-DS trong hạn luật định. Căn cứ khoản 2 Điều 372 Bộ luật Tố tụng dân sự 2015, kháng cáo của bị đơn trong hạn luật định nên được xem xét phúc thẩm.

[1.2] Về việc vắng mặt của đương sự: Người yêu cầu giải quyết việc dân sự ông Lưu Hòa L, người đại diện theo ủy quyền của ông L là ông Nguyễn Ngọc D; những người có quyền lợi nghĩa vụ liên quan ông Lưu Hòa G, bà Lưu Ngọc C, bà Lưu Lệ S, bà Lưu Lệ T, bà Lưu Lệ F, bà Lưu Ngọc L và ông Lưu Hòa H có đơn đề ngày 04/3/2021 xin vắng mặt tại phiên họp phúc thẩm. Căn cứ khoản 2 Điều 374, Hội đồng phúc thẩm vẫn tiến hành phiên họp theo quy định của pháp luật.

[2] Về nội dung: Xét Quyết định kháng nghị số 627/QĐ/KNPT-DS ngày 22 tháng 12 năm 2020 của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh, Hội đồng phúc thẩm nhận thấy:

[2.1] Theo Hợp đồng ủy quyền số công chứng 29635 quyển số 12-TP/CC-SCC/HĐGD ngày 26/12/2019 (bút lục 13-14) giữa bên ủy quyền ông Lưu Hòa L và bên được ủy quyền ông Nguyễn Ngọc D. Tuy nhiên, tại phần những người tham gia tố tụng của Quyết định sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 489/2020/QĐST-DS ngày 11/12/2020 không thể hiện người đại diện theo ủy quyền của ông Lưu Hòa L là thiếu sót. Do đó, cần phải bổ sung người đại diện hợp pháp của người yêu cầu giải quyết việc dân sự ông Nguyễn Ngọc D tại phần những người tham gia tố tụng.

[2.2] Căn cứ vào sổ hộ khẩu gia đình (bút lục 18) và Đơn xin xác nhận ngày 20/3/2020 (bút lục 15), Công an Phường M', Quận B, Thành phố Hồ Chí Minh xác nhận ông Lưu Văn B' (sinh năm 1941) có đăng ký hộ khẩu thường trú tại số 415 đường Đường A, Phường M', Quận B, Thành phố Hồ Chí Minh, đến năm 2004 bỏ địa phương đi không khai báo nên Công an Phường M', Quận B đã xóa khẩu ngày 30/7/2004.

Như vậy, ông Lưu Văn B' đã biệt tích 05 năm liền trở lên và không có tin tức xác thực là còn sống. Căn cứ vào khoản 1 Điều 68, Điều 71 Bộ luật dân sự năm 2015 có đủ cơ sở chấp nhận yêu cầu của ông L tuyên bố ông Lưu Văn B' đã chết. Thời hạn 05 năm được tính từ ngày biết được tin tức cuối cùng về người đó là 30/7/2004. Do đó, ngày chết của ông Lưu Văn B' được xác định là ngày 31/7/2009.

Tòa án cấp sơ thẩm xác định ông Lưu Văn B' đã chết ngày 31/7/2004 là không đúng với quy định của pháp luật.

[2.3] Về thời hạn thụ lý giải quyết việc dân sự ngày 04/5/2020, đến ngày 19/6/2020 Tòa án nhân dân Quận 8 mới ban hành Quyết định Thông báo tìm kiếm người bị yêu cầu tuyên bố là đã chết là vi phạm khoản 1 Điều 392 của Bộ luật tố tụng dân sự năm 2015, Tòa án cấp sơ thẩm cần phải rút kinh nghiệm.

[2.4] Về quan hệ nhân thân và quan hệ tài sản của người bị Tòa án tuyên bố là đã chết: Quyết định sơ thẩm không xem xét về hậu quả pháp lý của việc tuyên bố một người là đã chết theo quy định tại Điều 72 của Bộ luật Dân sự năm 2015

là thiếu sót cần phải bổ sung; Cụ thể như sau: Khi quyết định của Tòa án tuyên bố một người đã chết có hiệu lực pháp luật thì quan hệ về hôn nhân, gia đình và các quan hệ nhân thân khác của người đó được giải quyết như đối với người đã chết. Quan hệ về tài sản của người bị Tòa án tuyên bố là đã chết được giải quyết như đối với người đã chết; Tài sản của ông Lưu Văn B' (nếu có) được giải quyết theo quy định của pháp luật về thừa kế. Các ông bà Lưu Ngọc C, Lưu Lệ S, Lưu Lệ T, Lưu Lệ F, bà Lưu Ngọc L, Lưu Hòa L, Lưu Hòa G và Lưu Hòa H được quyền thực hiện việc đăng ký khai tử cho ông Lưu Văn B' theo quy định của pháp luật về hộ tịch.

Từ những phân tích trên, Hội đồng phúc thẩm chấp nhận đề nghị và kháng nghị của Viện kiểm sát nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh sửa một phần Quyết định sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 489/2020/QĐST-DS ngày 11/12/2020 của Tòa án nhân dân Quận 8 - Thành phố Hồ Chí Minh theo hướng phân tích trên.

Các nội dung khác của Quyết định sơ thẩm giải quyết việc dân sự không bị kháng cáo, kháng nghị có hiệu lực thi hành.

[3] Lệ phí phúc thẩm việc dân sự: Do sửa Quyết định sơ thẩm giải quyết việc dân sự nên không ai phải chịu lệ phí phúc thẩm.

Bởi các lẽ trên;

QUYẾT ĐỊNH

Căn cứ Điều 361, điểm b khoản 3 Điều 375 của Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015;

Căn cứ khoản 1 Điều 6, khoản 1 Điều 37 Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30 tháng 12 năm 2016 quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

Chấp nhận Quyết định kháng nghị số 627/QĐ/KNPT-DS ngày 22 tháng 12 năm 2020 của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh.

Sửa một phần Quyết định sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 489/2020/QĐST-DS ngày 11/12/2020 của Tòa án nhân dân Quận 8 - Thành phố Hồ Chí Minh.

1. Chấp nhận yêu cầu của ông Lưu Hòa L về việc "Yêu cầu tuyên bố một người là đã chết".

Tuyên bố ông Lưu Văn B', sinh ngày 17 tháng 4 năm 1941; Địa chỉ nơi cư trú cuối cùng: Số 415 đường Đường A, Phường M', Quận B, Thành phố Hồ Chí Minh là đã chết.

Ngày chết của ông Lưu Văn B' là ngày 31/7/2009.

Khi quyết định của Tòa án tuyên bố một người đã chết có hiệu lực pháp luật thì quan hệ về hôn nhân, gia đình và các quan hệ nhân thân khác của người đó được giải quyết như đối với người đã chết.

Quan hệ về tài sản của người bị Tòa án tuyên bố là đã chết được giải quyết như đối với người đã chết; Tài sản của ông Lưu Văn Bảy (nếu có) được giải quyết theo quy định của pháp luật về thừa kế.

Các ông bà Lưu Ngọc C, Lưu Lệ S, Lưu Lệ T, Lưu Lệ F, bà Lưu Ngọc L, Lưu Hòa L, Lưu Hòa G và Lưu Hòa H được quyền thực hiện việc đăng ký khai tử cho ông Lưu Văn B' theo quy định của pháp luật về hộ tịch.

2. Về lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự: Ông Lưu Hòa L phải chịu 300.000 (Ba trăm ngàn) đồng lệ phí giải quyết việc dân sự sơ thẩm, nhưng được khấu trừ vào tiền tạm ứng đã nộp tại Biên lai thu tạm ứng án phí, lệ phí tòa án số AA/2019/0044103 ngày 27/4/2020 của Chi cục Thi hành án dân sự Quận 8, Thành phố Hồ Chí Minh. Ông L đã nộp đủ lệ phí dân sự sơ thẩm.

3. Về lệ phí phúc thẩm giải quyết việc dân sự: Không ai phải chịu.

Quyết định này có hiệu lực pháp luật kể từ ngày ra quyết định.

Nơi nhận:
- TAND Cấp cao tại TP.HCM;
- VKSND TP.HCM;
- Cục THA DS TP.HCM;
- Chi cục THA DS Quận 8;
- UBND Phường M', Quận 8;
- Các đương sự;
- Lưu (T/18).

TM. HỘI ĐỒNG GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ
THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN HỌP

Đặng Huyền Phương